

Folkhälsomyndigheten

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet med ett övergripande ansvar för folkhälsofrågor. Ett övergripande uppdrag för myndigheten är att verka för likvärdiga förutsättningar för god hälsa, och i arbetet ska särskild vikt fästas vid de grupper som löper störst risk att drabbas av ohälsa. Myndigheten arbetar bl.a. utifrån 11 folkhälsomål och de nationella miljö kvalitetsmålen. I myndighetens uppdrag som kopplar till hållbar utveckling är hälsan central och det begrepp som används i myndighetens verksamhet är folkhälsa, för att visa att det inte handlar om enskilda individers hälsa.

Hälsa, eller folkhälsa kopplar således till "Hållbar utveckling" och där kommer våra olika enheter in på olika uppdrag (se nedan).

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Folkhälsomyndigheten arbetar på flera olika sätt mot barn och ungdomar:

Enheten Miljöhälsa tillsynsvägleder de kommunala miljöinspektörerna bl.a. genom allmänna råd vad beträffar inomhusmiljöfrågor avseende luft, buller, ventilation, fukt och mögel, radon m.m. det kan gälla frågor som rör bostäder, skolor, skol- och förskolegårdar och andra allmänna lokaler, uthyrning osv. Vidare deltar vi och samverkar med andra myndigheter och organisationer i samhällsplaneringsfrågor där barn och ungdomar är en prioriterad grupp. Här behandlas aspekter som rör fysisk aktivitet, tillgänglighet, grönområden, delaktighet i planeringen m.m. Vidare deltar enheten i olika regeringsuppdrag såsom t.ex. att ta fram en vägledning för "Barn och ungdomars utemiljö" en strategi för "God bebyggd miljö" och "Barns delaktighet i planering" m.fl. uppdrag.

Andra enheter inom Folkhälsomyndigheten som arbetar med barn och ungdomar är - Hälsa och sexualitet, Hälsöfrämjande levnadsvanor, Psykisk hälsa och uppväxtvillkor, Alkohol- och tobakstillsyn. I alla dessa enheters verksamheter utgör begreppet Hållbar utveckling en aspekt.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en Kunskapslänk?

Myndigheten kan koppla (skrifter) rapporter till Kunskapslänken.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

Myndigheten deltar i nästa möte den 17 april 2015 och ser då fram emot att få mer information om exempelvis vilka kunskapsunderlag som kan vara lämpliga att bidra med, vilket format och på vilken nivå kunskapsunderlagen ska vara utformade. Fortsatt deltagande i dialog/diskussion är av värde för myndigheten så länge som diskussionen om hållbar samhällsutveckling förs i gruppen och viktig information i frågan kan delas i nätverket och förmedlas till de viktiga målgrupperna lärare, barn och unga.

Folkbildningsrådet

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Folkbildningsrådet har myndighetsuppdrag i förhållande till folkhögskolor och studieförbund. Det innebär fördelning av statsbidraget samt uppföljning och utvärdering av folkbildningsverksamheten. I Folkbildningsförordningen framgår statens fyra syften med stödet till folkbildningen:

- stärka och utveckla demokratin
- göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
- bredda intresset för kultur och öka delaktigheten i kulturlivet

I tidigare version av Folkbildningsförordningen angavs hållbar utveckling specifikt som ett av flera sakområden som i särskilt hög grad motiverade statsanslaget. I nuvarande förordning finns syftena kvar medan de särskilt angivna områdena tagits bort och anses inbegripna i de övergripande syftena.

Lärande för hållbar utveckling är fortsatt en central del i folkbildningsuppdrag, vilket framgår i den senaste folkbildningspropositionen *Allas kunskap – allas bildning* (prop 2013/14:172):

”Regeringens bedömning: Folkbildningen bör i sin verksamhet även fortsättningsvis aktivt öka medborgarnas kunskap och förståelse för en hållbar samhällsutveckling på lokal och global nivå.”

I skälen till bedömningen anges bland annat:

”Folkbildning och vuxenutbildning som strategisk utvecklingsfaktor för en demokratisk och hållbar samhällsutveckling skulle kunna få ökad uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Folkbildningen spelar en viktig roll inom ramen för den av riksdagen beslutade Politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Regeringen bedömer att folkbildningens samlade kompetens och kapacitet kring arbete med rättvis och hållbar global utveckling utvecklas.”

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Folkhögskolorna och studieförbunden utformar sin verksamhet utifrån statens syften och organisationens egna mål. På folkhögskolorna genomförs allmän kurs (behörighetsgivande för högre studier) och särskild kurs/profilkurser samt korta kurser. Den lägre åldersgränsen för folkhögskolans kurser är 18 år (med vissa begränsade undantag). Folkhögskolorna är en egen utbildningsform i det svenska utbildningssystemet.

Studieförbundens kärnverksamhet inom folkbildningsanslaget är studiecirkeln, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogrammet. Studieverksamheten (studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet) når årligen nästan en miljon unika deltagare. Lägsta ålder i studiecirklar är 13 år, i den friare verksamhetsformen ”annan folkbildningsverksamhet” är den nedre åldersgränsen 6 år. Ingen övre åldersgräns finns i vare sig folkhögskola eller studieförbund.

3. På vilka sätt skulle ni kunna bidra till en ”Kunskapslänk”?

Folkbildningen är en nationell infrastruktur för lärande som finns i hela landet. Det finns 149 folkhögskolor, ofta med filialer, och 10 nationella studieförbund (från 1 juli ansluts två nya folkhögskolor så antalet blir då 151.) Studieförbundsverksamhet finns i alla kommuner.

Folkhögskolorna har samordnat sitt gemensamma arbete för internationell solidaritet och hållbar utveckling i organisationen FOLAC, Folkbildning – Learning for Active Citizenship. Huvudman är folkhögskolornas båda nationella intresseorganisationer (OFI, Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation/Styrelseföreningen inom SKL för SKL-skolor och RIO, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, för de rörelseägda skolorna).

Folkbildningen arbetar alltså med hållbar utveckling inom ramen för folkbildningsuppdraget. Om det inom projektet Kunskapslänken finns förutsättningar att samarbeta mellan olika aktörer för lokala och/eller regionala noder/nätverk kring lärande för hållbar utveckling som riktar sig till hela befolkningen, inte bara skolans elever, kan folkbildningen bidra. Om, hur och på vilket sätt avgörs av respektive folkhögskola och studieförbunds enhet, men vi bedömer att det finns ett stort intresse i många folkbildningsorganisationer. FOLAC har t ex anordnat fortbildning kring lärande för hållbar utveckling. Folkbildningen organiserar och har verksamhet tillsammans med många av civilsamhällets organisationer.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

För Folkbildningsrådet är Kunskapslänkens breddning till att omfatta även folkbildning, civilsamhälle och andra aktörer intressant. Viktigt att frågorna konkretiseras och adresserar politiken på alla nivåer som nu planeras (på nationell nivå).

Det saknas i stor utsträckning sektorsövergripande nätverk kring lärande för hållbar utveckling. Folkbildningen driver sin egen verksamhet vidare in om detta fält oberoende av detta projekt, men det finns fördelar med ett brett samarbete som involverar flera parter med tanke på frågornas karaktär. När det gäller rollfördelningen framöver hanteras det operativa arbetet i folkhögskolor (också via FOLAC) och studieförbund. Folkbildningsrådet är det gemensamma sektorsorganet med myndighetsuppgifter, bland annat rapportering till regeringen, och deltar i den egenskapen.

Kemikalieinspektionen

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Giftfri Miljö och Giftfri Vardag: Kemikalieinspektionens arbete för en hållbar utveckling är framför allt arbetet med Giftfri Miljö. Giftfri Miljö är ett av de 16 miljö kvalitetsmålen. Målet Giftfri Miljö innebär att det till år 2020 ska finnas förutsättningar för att skydda människors hälsa och miljön från farliga kemikalier. Kemikalieinspektionen är den myndighet som ska driva på utvecklingen och har föreslagit ett antal viktiga mål för att en giftfri miljö ska bli möjligt att nå. Mer om Giftfri Miljö och dess etappmål kan man läsa här: <http://www.kemi.se/sv/Start/Giftfri-miljo/>

Kemikalieinspektionens arbete mot en Giftfri Vardag är en del i det övergripande miljö kvalitetsmålet Giftfri Miljö. I arbetet mot en Giftfri Vardag 2015-2017 fokuserar Kemi framför allt på barn och unga vuxna. Under åren 2015-2017 kommer arbetet inom en Giftfri Vardag bland annat att fokusera på följande:

- Minska exponeringen för farliga ämnen i ett livscykelperspektiv för att bidra till etappmålet om giftfria och resurseffektiva kretslopp.
- Föreslå nationella åtgärder där EU-lagstiftningen inte ger ett tillräckligt skydd.
- Satsa på information om farliga ämnen:
 - Kemi både ska verka för att den vägledning om miljöanpassad upphandling för förskolor om tagits fram blir känd bland landsting och kommuner och då även inom skolor och förskolor
 - Kemi ska initiera ett nätverk för kommuner för att informera om goda exempel på arbete med kemikalier.

Giftfri Miljö målet går in i de flesta av de övriga 15 miljö kvalitetsmål, vilket gör att det är viktigt att integrera miljö målet Giftfri Miljö i övriga miljö mål.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Under handlingsplanen (regeringsuppdrag mellan åren 2011-2014) har Kemis arbete främst varit inriktat på åtgärder för att skydda barns och ungdomars hälsa.

Kemi har bland annat prioriterat arbete med EU:s kemikalielagstiftning, internationellt arbete, tillsyn av farliga ämnen i varor och dialoger med näringslivet för att minska riskerna med farliga ämnen i varor. <http://www.kemi.se/Start/Handlingsplan-for-en-giftfri-vardag/>

Kemikalieinspektionen kommer nu att vidareutveckla handlingsplanen för en giftfri vardag för att intensifiera arbetet för att uppnå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Den nya handlingsplanen gäller för åren 2015-2017. I denna handlingsplan kommer vi att fortsätta fokusera på barn och unga vuxna. Barn och unga vuxna är extra känsliga för risker förknippade med gifter och arbetet ska därför fokusera på att skolor, förskolor och andra miljöer där barn vistas ska vara fria från gifter. Information ska vara ett hjälpmedel att driva arbetet framåt.

Kemikalieinspektionen kommer att genomföra en utbildningsinsats i samarbete med "Håll Sverige rent" (HSR) och Konkurrensverket (KKV). Detta samarbete kommer att pågå under 2015 och går framför allt ut på att nyttja de goda upparbetade kontakter som HSR har inom förskola och skola för att sprida kriterier med tillhörande vägledning och guide för upphandling till förskolor som Konkurrensverket håller på att ta fram. Tankar finns även på att arbeta med HSR och deras Grön Flagg certifiering av skolor. Med verktyget Grön Flagg blir arbetet med hållbar utveckling en del av det dagliga skol- och förskolearbetet. Troligen kommer Grön Flagg att lägga till ett nytt tema i sitt arbete som omfattar kemikalier.

Kemikalieinspektionen deltar också i ett nordiskt projekt som syftar till att öka kunskaperna och medvetenheten om farlighetsmärkning av kemiska produkter. Projektet ska pågå under 2015, och det material som ska tas fram vänder sig framför allt till skolbarn/ungdomar i åldrarna 8-12 år. Bakgrunden är bland annat att Sverige och EU håller på att gå över till ny märkning som ska se likadan ut i hela världen.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en 'Kunskapslänk'?

Kemikalieinspektionen vill gärna bidra med sin kunskap inom området kemikalier och bidra till att målet Giftfri Miljö inarbetas i läroplanen. Keml tycker det är viktigt att det tydliggörs att kemikaliefrågan är en del i arbetet med Hållbar utveckling och inte hamnar utanför detta arbete som en separat frågeställning.

Främst kan Kemikalieinspektionen bidra genom att dela med sig av redan befintligt material. Vi diskuterar gärna vilken typ av material som skulle vara behjälpligt för lärare.

4. Hur kommer vi vidare?

Vi anser att nästa steg är att identifiera och konkretisera inom vilka områden / frågeställningar som Kemikalieinspektionens kunskap kan behövas.

Lämpligen görs detta i dialog, dels utifrån de behov KNUT-projektet / Kunskapslänken har, dels utifrån de delar Kemikalieinspektionen anser viktiga att tillföra (såsom kemikaliefrågan, se 3 ovan).

Därefter kan Kemikalieinspektionen bidra med lämpligt material / expertis inom de prioriterade frågeställningarna. Vi tror exempelvis att materialet från projektet om farlighetsmärkning kommer att vara användbart i "Kunskapslänken" (se svar på fråga 2.). Planen är att ta fram en webb-applikation om kemiska produkter och märkning som kan användas både av barnen själva och i undervisningen.

Konsumentverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Vårt uppdrag

Vårt uppdrag enligt instruktionen (förordning 2009:607, med ändring i förordningen 2011:1218) anges att myndigheten i sin löpande verksamhet ska "integrera frågor för hållbar utveckling samt verka för att generationsmålen nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling".

Hållbar konsumtion

Vårt arbetsområde är "Hållbar konsumtion". (Ej offentlig konsumtion) i förhållande till Hållbar utveckling. Läs mer i internt PM Dnr 2012/385

Planerar öka vårt engagemang i hållbarhetsfrågorna utifrån ett miljöperspektiv

Ett ökat engagemang handlar främst om::

- Tillhandahålla information, främst genom den nationella upplysningstjänsten Hallå konsument som startar 31 mars. Konsumenter kan kontakta Hallå konsumentför råd, tips och hjälp via telefon, mail, chatt eller hitta information på sajten hallakonsument.se som ger stöd i en rad frågor inom området miljömässig hållbar konsumtion.". Läs mer om Hallå konsument här: <http://www.konsumentverket.se/Omoss/Uppdrag-och-mal/Halla-konsument--ny-upplysningstjanst-for-konsumentfragor/>
- Kunskapsbyggande med avseende på konsumenters beteende i sammanhang av miljömässig hållbar konsumtion.

Se vidare internt PM "Hållbar konsumtion sett utifrån Konsumentverkets perspektiv". Dnr 2012/385

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skolan utifrån hållbar utveckling?

Vårt övergripande arbete:

Strategi för barn-och ungafrågor 2013-2015.

Vi jobbar efter vår strategi där vi kraftsamlar kring följande fokusområden:

- Marknadsföring till barn i digitala medier
- Finansiella tjänster och barns skulder
- Säkra barnprodukter

Enligt vår strategi arbetar vi för en ekonomisk hållbar konsumtion.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp.

Står inte omnämnt i någon instruktion, utan vi själva som har gjort denna prioritering.

Konsumentverkets mål är säkra och medvetna konsumenter. Att öka kunskapen hos barn och unga är därför en prioriterad satsning på myndigheten.

Deltar i olika nätverk:

Myndighetsnätverk för barn-och ungdomsfrågor

Vi tog 2009 tog initiativ till "Myndighetsnätverket för Barn- och unga frågor". Barnombudsmannen (BO) har nu ordförandeskapet. Myndighetsnätverket för barn- och unga frågor är ett forum där hållbarhetsfrågorna saknas i dagsläget. Där bör myndigheter kunna samverka kring hållbarhetsfrågorna och utbildning på samma sätt som vi gör med Finansinspektionen och Kronofogden kring privatekonomi och utbildning. Vår generaldirektör är sedan hösten 2014 positiv till att samverka kring hållbarhetsfrågorna.

Läs mer om nätverket här:

<http://www.konsumentverket.se/Om-oss/Sa-arbetar-vi/Samarbeten/Myndighetsnatverk-for-barn--och-ungdomsfragor/>

I nätverk sker informationsutbyte mellan myndigheter, men det kan även resultera i konkreta samarbetsprojekt, t ex att producera skolmaterial.

Nätverket Lärande för hållbar utveckling (LHU)

Nätverket koordineras av det s.k. KNUT-projektet. Konsumentverket är medlem i nätverket, men vi följer endast nätverkets arbete och deltar om möjligt vid konferenser. Vi ser nätverket som en del i vår omvärldsbevakning. Nätverket är inte helt rätt forum för oss som myndighet eftersom nätverket bedriver opinion och lobbyarbete. Inte samma uppdrag och agenda som de aktiva aktörerna , därför planerar vi att kliva ur det här nätverket.

Partnership for Education and Research about responsible Living (PERL)

Ett internationellt nätverk av forskare, lärarutbildare myndigheter och organisationer som samverkar runt utbildningsfrågor inom hållbar utveckling. Projektet är EU-finansierat och drivs från lärarutbildningen vid Hamar Universitet i Norge. Syftet med nätverket är att sprida kunskap om lärande för hållbar utveckling och "consumer citizenship", bland annat genom att arrangera konferenser, bedriva forskning och ta fram utbildningsmaterial. Konsumentverket var aktiv i nätverket fram till 2007. Sedan 2012 är vi åter medlemmar och har ökat vår bevakning. Vi har dock inte för avsikt att bidra i de operativa arbetsgrupperna. Engagemang på befintlig nivå föreslås kvarstå.

Nordisk –estniska konsumentutbildningsgruppen (NECE)

Detta är en arbetsgrupp som Konsumentverket ingår i och som har som syfte att främja ökad konsumentutbildning i skolan. I konsumentutbildning ingår hållbar konsumtion som en viktig aspekt. Arbetsgruppen arrangerar konferenser, samordnar utbildningsprojekt och skapar bilaterala samarbeten mellan universitet och högskolor inom området. Arbetet utgår i huvudsak från NECE:s dokument Att undervisa om konsumentkompetens-en strategi för konsumentutbildning, TemaNord 2010:569 (Nordiska Ministerrådet, 2010), samt från ett tillhörande [appendix](#). (2014). I dessa skrivelser ingår hållbar konsumtion som ett tydligt tema.

Vårt stöd till lärare och elever:

Smarta val

Ett tryckt skolmaterial för åk. 4-6. Det lanserades 2011 och togs fram utifrån Lgr 11 och det centrala innehållet i Hem-och konsumentkunskap. I Smarta val får eleverna reflektera kring hälsa, ekonomi och miljö och lära sig mer om de val man ställs inför som konsument.

Smarta val är kostnadsfritt och kommer i klassuppsättning om 30 exemplar, och med ett A4 informationsblad till läraren där vi beskriver kopplingen till centrala innehållet i kursplanen åk. 1-6.

Det finns ca 1800 Hem-och konsumentkunskapslärare i Sverige och det beställs ca 60000 exemplar/år. Vi är väldigt glada att det beställs och används av hkk-lärare och även fritidspedagoger runt om i landet.

Här kan du läsa mer, beställa eller ladda ner Smarta val.

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Arskurs-46/Smarta-val/>

Konsumentverkets Skolwebb

På vår skolwebb www.konsumentverket.se/skola länkar vi till andra som har skolmaterial om hållbar utveckling. Se vilka vi länkar till i högerblocket under "Andras material".

Årkurs F-3

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Arskurs-F3/>

Årskurs 4-6

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Arskurs-46/>

Årskurs 7-9

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Arskurs-79/>

Gymnasiet

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Gymnasiet/>

Vi tar endast fram egna skolmaterial om vi ser att det finns ett behov och att det saknas material på marknaden.

Ungkonsument.se

Vår webbplats för ungdomar 13-25 år om pengar, shopping och om att handla smart. Har en ingång med ämnet "etik och miljö". Ungkonsument har ca 240000 besök/år. Används främst under skoltid på högstadiet och gymnasiet. <http://www.ungkonsument.se/>

Lektionsbanken

Vi har en lektionsbank där många av lektionerna är sammankopplade med vår sajt Ungkonsument.se Vi har lektioner på temat "Etik, miljö och konsumtion"

<http://www.konsumentverket.se/Skola/Kunskapsbank/Lektionsbanken/Om-Lektionsbanken/>

Verksamhetsstöd

Konsumentverket har i uppdrag att dela ut ekonomiskt stöd till organisationer inom konsumentområdet. Tidigare har stödet delats ut som projekt-, verksamhet- och organisationsstöd, men de senaste åren endast som verksamhet- och organisationsstöd. Projektstödet kunde användas till att ta fram utbildningsmaterial inom området hållbar konsumtion vilket även kan ingå i det verksamhetsstöd som nu delas ut. Mer om stödet finns på:

<http://www.konsumentverket.se/Vara-omraden/Stod-till-organisationer/>

Ett konkret exempel på ekonomiskt stöd vi gett till organisationer som verkar för hållbar utveckling är Fairtrade som tagit fram skolmaterial om hållbar konsumtion. Materialen: Schyssta bananer? för åk 1-6, Spela roll. för åk 7-9, Köper du det här? för gymnasiet.

Vår plan framåt hur vi jobbar med frågorna mot barn- och unga och skolan.

Bakgrund

Konsumentverket ska öka sina åtaganden inom området miljömässig hållbar konsumtion. I den bakgrundsstudie som gjorts på verket finns ett batteri med förslag som rör målgruppen skola/barn och unga. Ett av förslagen handlar om att, t ex genom Myndighetsnätverket för barn- och ungafrågor, samverka med andra berörda myndigheter som arbetar med lärande för hållbar utveckling. Förslaget har presenterats för samordningsforumet i nätverket 6 februari och Konsumentverket har fått i uppdrag att återkomma i frågan.

Vi avvaktar detta på grund av att vi fick en inbjudan om dialogmöte den 18 februari från Kunskapslänken. Vi ser ett behov av att ha ett informationsutbyte och samverka i frågorna med andra myndigheter. Om det blir inom ramen för Kunskapslänken eller Myndighetsnätverket beror till stor del på hur Kunskapslänken kommer att organiseras.

Konsumentverket har internt tagit fram ett PM "Förslag på hur Konsumentverket kan utveckla arbetet med hållbar konsumtion" och där ska vi ha kännedom om Konsumentverkets uppdrag och roll i förhållande till begreppet "hållbar utveckling" och känna till de förslag som rör barn och unga och skolan. Några av de förslagen är:

- Bevaka och informera "skolvärlden" om olika frivilligorganisationers insatser för att utveckla skolmaterial inom miljö-/etikområdet. Detta snarare än att Konsumentverket på egen hand tar fram skolmaterial. I möjligaste mån bör vi även ta hand om material producerat av organisationer som får stöd för att genomföra informationsinsatser så materialet kan fortleva genom Konsumentverket och kanske vidareutvecklas av andra.
- Bidra i samverkansforum med frivilligorganisationer för att koordinera, nätverka och utbyta metodstöd i arbetet med att utveckla skolmaterial till barn och unga.
- Se över möjligheterna att hitta ytterligare kontaktytor i kommunerna där förutsättningar kan finnas att samverka kring information till konsumenter. Det kan t.ex. gälla miljösamordnare/-strateger o.dyl., klimat-och energirådgivare, Fairtrade City-samordnare m.fl."

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "Kunskapslänk"?

- Vi vill resonera med och lyssna av andra myndigheter först och veta mer om Kunskapslänken, innan vi kan ta ställning till om och hur vi kan bidra eller om vi ska delta.
- I det här stadiet skulle vi kunna bidra till Kunskapslänken med kunskaper och erfarenheter och vara stödjande i organisationers arbete med hållbar konsumtion om så önskas t ex med expertkunskap, som föreläsare vid konferenser etc.
- Vår kunskap och erfarenhet hur vi jobbar mot barn-och unga och skolan.
- Sammanfattningsvis kan vi säga att vi i nuläget är mer åt det bidragande hållet än åt det deltagande.
- Mer återhållsamma och bevakande, se oss mer som en resurs som kan bidra om möjligt.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

- Konsumentverket har behov av att höra de andra myndigheternas intressen och behov.
- Viktigt att det blir en sammanställning av vad myndigheterna har svarat och att det finns mycket tid avsatt för dialog och diskussion på mötet den 17/4.
- Vi vill se en ännu tydligare beskrivning av syftet med Kunskapslänken. En formulering av vad behovet/problemformuleringen är, alltså vad ska Kunskapslänken åstadkomma, därefter kan man diskutera hur, organisation.
- Konsumentverket vill ta upp och diskutera några frågor på mötet 17 april, se förslag på en rad frågor på sidan 7.

Konsumentverkets intressen och behov:

- Barn-och unga är en prioriterad målgrupp.
- Ska öka vårt engagemang kring hållbar konsumtion.
- Vi prioriterar samverkan inom alla områden, men måsteprioriterar konkreta initiativ/projekt med fokus på att resultatet blir bättre nytta för konsumenterna.
- Har behov av informationsutbyte inom området -främst på myndighetsnivå.
- Bra för vår omvärldsbevakning samtidigt som det kan ske samordningsvinster. Om det sker inom Kunskapslänken eller Myndighetsnätverket för barn-och ungdomsfrågor spelar ingen roll bara det sker i rätt forum och att det finns ett tydligt syfte.
- Enligt dialogmötet så finns det mycket skolmaterial på marknaden och alla vill in i skolan, men har problem att nå in. Här kan vi alla, både myndigheter och intresseorganisationer, diskutera och dela med oss av erfarenheter hur vi når in i skolan.
- Myndigheter delar ut pengar/stöd till organisationer och olika projekt, intressant att föra samtal om detta. Så att vi inte delar ut dubbelt eller till liknande projekt. Det finns även ett nätverk för myndigheter som delar ut stöd och denna fråga kan eventuellt samordnas där.

5. Frågor vi vill ta upp på nästa dialogmöte 17 april:

Frågor om Kunskapslänken:

- Vad är Kunskapslänken? Ett projekt? Ett stort nätverk? En webbplats? Vad kommer Kunskapslänken att mynna ut i?
- Vad är syftet (behov/problemformulering) som Kunskapslänken ska fylla?
- Hur ser samverkan ut på nationell, regional och lokal nivå ut? Vi ser både problem och möjlighet att Kunskapslänken greppar om för många frågor och aktörer på olika nivåer. För att känna sig delaktig kan mindre "grupperingar" skapas inom Kunskapslänken, eftersom vi har så olika uppdrag.
- Hur många ämnesområden ska Kunskapslänken greppa över? Vilka frågor/intressen kommer främst att drivas inom Kunskapslänken? Energifrågor om Energimyndigheten finansierar?
- För vem/vilka är Kunskapslänken främst till för?
- Vilka bilder vill projektet skapa med namnet Kunskapslänken? Namnet "Kunskapslänken" kan lätt missuppfattas. Fundera på nytt namn.

Övriga frågor:

Kort bakgrund:

- Hållbar utveckling är framskrivet i kursplanerna och det gör att lärarna ska arbeta med frågorna, detta behöver vi inte driva eller pusha för.
- Vi tycker det finns goda grunder för undervisning om Hållbar konsumtion/hållbar utveckling.
- Vi tror inte på "projekt-satsningar". En förändring kräver att innehållet finns i styrdokumentet (det gör de) och att lärarna har kunskap (vad händer på lärarhögskolorna?). Att bombardera lärarna är inte konstruktivt.
- Vi tycker vi når fram till de som behöver och vill.

Frågor:

- Hur ser behoven ut i skolan? Vad säger lärarna? Är de i behov av kompetensutveckling, skolmaterial eller mer tid för ämnesövergripande samarbeten?
- Vet vi något om hur de jobbar med hållbar utveckling i skolan? Finns det någon undersökning?
- Har någon inventering gjorts? Konsumentverket kan kanske här tillföra något genom vår rapport 2011:7, "Konsumentkunskap i grundskolan – En analys av läromedel med utgångspunkt i Lgr 11". I den rapporten beskrivs ämnesövergripande möjligheter inom hållbar konsumtion
- Vilket material användes i skolorna, i olika årskurser?
- Kan och vill vi nå barn-och unga utan att gå via skolan?

Universitets- & Högskolerådet

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Den Globala Skolan är ett program på Universitets- och högskolerådet som har ett särskilt regeringsuppdrag formulerat i ett regleringsbrev. Verksamheten har vuxit fram ur det behov av stöd som uppstått hos pedagoger, skolledare, beslutsfattare och tjänstemän i takt med att utbildning i allt större utsträckning kommit att handla om globala frågor och hållbar utveckling. För att nå läroplansmålen har det blivit nödvändigt för lärare att hålla sig à jour med vad som händer inom lärande för hållbar utveckling i ett globalt perspektiv.

Den Globala Skolan har sedan starten 2001 varit i kontakt med ungefär hälften av Sveriges 290 kommuner och byggt upp ett nätverk av 15000 pedagoger. Tjugo skolor respektive fem kommuner årligen påbörjar med Den Globala Skolans hjälp längre utvecklingsprojekt med fokus på lärande för hållbar utveckling.

Universitets- och högskolerådet och Den Globala Skolan deltog i den svenska processen inför Nagoya och deltog även i den svenska delegationen. Detta innebär att Den Globala Skolan idag arbetar enligt FN:s Global Action Programme. GAP innebär en mer holistisk syn på utveckling där alla individer inom utbildningsområdet fungerar som ledare i den process som ska förändra samhället vi lever & verkar i.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Den Globala Skolan arbetar systematiskt och långsiktigt med lärares fortbildning på vetenskaplig grund i linje med den internationella utvecklingen. Verksamheten bygger dels på kurser, seminarier, föreläsningar, möten och workshops på hemmaplan, dels på möjligheten att söka stöd för fortbildningsresor till andra länder inom ramen för Den globala resan. Genom att höja lärarnas kompetens i globala frågor och hållbar utveckling och ge dem pedagogiska verktyg för klassrummen bidrar Den Globala Skolan till en framtida förståelse för kopplingarna mellan ekonomi, miljö och sociala frågor i ett globalt perspektiv.

Varje månad arrangerar Den Globala Skolan ett tiotal seminarier över hela Sverige där lärare och andra inom skolan har möjlighet att möta föreläsare, kollegor, ta del av aktuell information, ny forskning och de senaste metoderna för lärande för hållbar utveckling. Seminarierna har högt deltagarantal och i och med den breda målgruppen; pedagoger i verksamheter från förskola till vuxenutbildning och lärarutbildningsansvariga, skolledare, politiker och tjänstemän inom utbildningssektorn, ger de stor möjlighet till spridning. Eftersom verksamheten är kostnadsfri och finns att tillgå lokalt/regionalt över hela landet har Den Globala Skolan även en utjämnande effekt mellan resursvaga och resursstarka skolor när det gäller möjligheter till stöd för att nå målen i läroplanen som handlar om globala frågor och hållbar utveckling.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "Kunskapslänk"?

Vi fortsätter gärna att samverka kring lärande för global hållbar utveckling, för att på så sätt skapa synergieffekter mellan våra myndigheter och organisationer.

Boverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Man kan säga att hela vårt uppdrag kopplar till hållbar utveckling av den byggda miljön och långsiktigt hållbar användning av mark och vatten. Hela grundtanken med PBL är hållbar utveckling. Men mer specifikt kan det handla om vårt vägledningarbete och arbetet med regelverken.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Boverket har tillsammans med Trafikverket, SKL och Folkhälsomyndigheten drivit projekt med sex kommuner där barn och unga har involverats och varit delaktiga i den fysiska samhällsbyggnadsprocessen. Detta pågick 2010-2013. Sedan 2013 anordnar vi tillsammans en arena för barns och ungas delaktighet i fysisk planering för erfarenhetsutbyte och kunskapsförhöjning hos både planerare och pedagoger från kommunerna. Senaste arenan var 15-16 oktober, se:

<http://www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Samhallsplanering/Tatort/Barn-och-unga-i-samhallsplaneringen/Hant-i-projektet/Nationell-arena-15---16-oktober/>

Skolverket deltog på denna arena och är intresserade av att delta även i fortsättningen. Nästa arena planeras till september/oktober 2015. Under regeringsuppdraget 2010-13 var Boverket ute i skolorna och kommunerna och följde projekten.

Boverket arbetar också tillsammans med Skolverket, Folkhälsomyndigheten, SKL och Movium med barns och ungas utemiljöer och mer specifikt med skolgårdar och förskolegårdar och planering, utformning och förvaltning av dessa. En vägledning kommer under våren 2015 och det blir konferens i början av juni.

Boverket sitter också med i Barnsäkerhetsrådet som MSB håller i tillsammans med elva andra myndigheter. 6-7 oktober är det Barnsäkerhetsforum i Karlstad. Skolan är i fokus och Boverket medverkar bl.a. med ett seminarium om utemiljöer vid skola och förskola.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "Kunskapslänk"?

Vi skulle kunna medverka och bidra till att sprida erfarenheter om hur barn och unga kan vara delaktiga i den fysiska samhällsplaneringen. I regeringsuppdraget ovan lanserade vi begreppet "skolan som ett utredningsinstitut för kommunen". Det vill säga att kommunen ger skolan riktiga uppgifter att undersöka eller utreda något och ta fram ett underlag för planeringen. Det ger vinster både för kommunen och för skolan. Och inte minst för eleverna som får göra något som ska användas på riktigt.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

Vi vill fundera på detta. Men vi är så klart tacksamma om Skolverket kan hjälpa till att sprida erfarenheterna från regeringsuppdraget och vi kan vidga arenan för barns och ungas delaktighet i fysisk planering.

Livsmedelsverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Ur den sociala aspekten av hållbar utveckling kan nämnas ett arbete kring jämställdhetsintegrering som pågår på Livsmedelsverket där vi ser över vårt eget arbete och dess konsekvenser på jämställdhet. Vad gäller miljöaspekten verkar Livsmedelsverket för att nå det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen fastställt. Arbetet integreras med genomförandet av myndighetens kärnverksamhet. Vid behov föreslår verket åtgärder för miljöarbetets utveckling. Livsmedelsverket bidrar till att uppnå målen bland annat genom kunskapsunderlag och information om olika livsmedels miljöpåverkan, arbete med bra matvanor ur såväl hälso- som miljöperspektiv, minskat matsvinn i livsmedelskedjan och giftfri vardag (önskade ämnen i livsmedel inklusive dricksvatten).

Utifrån hälsoaspekten har Livsmedelsverket i uppdrag att *”som förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor till uppgift att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor”*. Följande avsnitt i instruktionen har särskild bäring på området bra matvanor:

2§ Myndigheten ska

4. bedriva undersökningar av livsmedel och matvanor samt utföra analyser, utveckla metoder och utföra risk- och nyttovärderingar,

6. informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan omkostråd...

7. samordna frågor som rör spädbarnsnutrition, inklusive amning,

8. verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

9. främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat. Förordning (2011:91)

Samt 2 a § Myndigheten ska vara ansvarig myndighet på nutritionsområdet och verka för bra matvanor samt samordna statliga myndigheters information om bra matvanor.

Förordning (2011:1229)

I regleringsbrevet har myndigheten sedan 2011 haft i uppdrag att driva ett nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Arbetet syftar till att höja kvaliteten på de offentliga måltiderna och görs genom samverkan med den offentliga måltidsbranschen. De offentliga måltiderna når en stor del av befolkningen och ger alla samma möjlighet till bra, hälsosamma och hållbara val. Arbetet med offentliga måltider faller inom ramen för att främja konsumenternas förutsättningar att göra medvetna val. Råd finns utgivna för måltiderna i förskola, skola och äldreomsorg. En kvalitetsmodell för en bra måltid har tagits fram med sex olika kvalitetsområden; god, säker, hållbar, näringsriktig, integrerad och trivsamt. Både miljö- och hälsoaspekter spelar därmed en viktig roll i kompetenscentrumets arbete, men måltidsbegreppet omfattar även en vidare syn på måltidens mervärden.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Livsmedelsverket ger råd och stöd till kommuner, skolor och förskolor i arbetet med bra måltider. Genom att belysa många olika kvalitetsområden, bland annat näringsriktighet och hållbarhet, verkar Livsmedelsverket för att måltiderna ska bidra till god hälsa och minskad miljöpåverkan. Det finns ett stort intresse inom den offentliga måltidsbranschen att bidra på dessa områden.

Kompetenscentrumet för måltider i vård, skola och omsorg har 2014 tagit fram förslag på lektionsövningar (Hej skolmat!) där måltiden utgör själva läromedlet. Detta i syfte att öka integreringen av måltiden i skolans verksamhet och använda den som pedagogiskt verktyg inom hälsa, miljö och kultur – från jord till bord. Livsmedelsverkets kommande nationella matvaneundersökning 2016/2017 kommer vända sig till barn och ungdomar i skolan och på

gymnasiet. Den senaste barnundersökningen Riksmaten- barn gjordes 2003 och omfattade yngre barn i förskola, åk 2 och åk 5.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "Kunskapslänk"?

Vi är mycket positiva till att samverka med andra myndigheter och organisationer där det gäller hållbar samhällsutveckling. Det är bra att olika myndigheter säger ungefär samma saker men även att vi hjälps åt att kanalisera ut våra budskap. Det är viktigt att nätverk och samverkan har tydliga syft en och mål, gärna konkreta samverkansuppdrag, samt fungera på lång sikt.

Exempel på andra nätverk där vi medverkar på området:

- Regeringsuppdraget att genomföra insatser för att minska matsvinnet genomförs tillsammans med Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Samverkansgruppen för minskat matavfall (SaMMa) leds av de tre myndigheterna inom uppdraget och inkluderar olika aktörer såsom branschaktörer i livsmedelskedjans olika led, myndigheter, forskare och intresseorganisationer. I nätverket delas kunskaper, erfarenheter och goda exempel.
- Konsumentverket har ett regeringsuppdrag att bygga och samordna en nationell upplysningstjänst för konsumentfrågor – Hallå konsument, där bl.a. livsmedel och miljö ingår. Arbetet har skett i samverkan med tolv myndigheter varav Livsmedelsverket är en.
- Regeringen har återinrättat Miljömålsrådet som en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete för att nå de svenska miljömålen. Rådet består av chefer för 17 myndigheter, varav Livsmedelsverket är en. Miljömålsrådets kansli finns hos Naturvårdsverket. De medverkande myndigheterna ska även bilda ett nätverk med experter från respektive myndighet. Nätverket ska med sin sakkunskap stödja rådet med underlag och konsekvensbedömningar.
- Det finns sedan ett antal år en samverkansgrupp för miljömålsuppföljning där samtliga 26 myndigheter med ansvar i miljömålssystemet ingår. Naturvårdsverket är sammankallande. Inom nu pågående fördjupade utvärdering av miljömålen har man valt att lyfta tre fokusområden varav hållbar konsumtion är ett och där jag ingår i arbetsgruppen för SLV.
- Finns även ett nätverk kallat Mat & Miljö som SP (gamla SIK) håller i och som utgör en mötesplats för intressenter i livsmedelskedjan att ta del av senaste fakta/kunskap, diskutera och utbyta erfarenheter och där bl.a. myndigheter deltar.
- På kemikaliesidan finns ett antal nätverk. Bland annat har Livsmedelsverket, tillsammans med Kemikalieinspektionen, startat ett nationellt nätverk om poly- och perfluorerade alkylsubstanser (PFAS). I nätverket deltar berörda myndigheter, länsstyrelser, kommuner, forskare, miljökonsulter och dricksvattenproducenter. Kadmiumforum är ett annat nationellt nätverk där Livsmedelsverket är sammankallande och med deltagande från berörda myndigheter, forskare och industri.
- Dricksvattennätverket är ett annat myndighetsnätverk där miljöfrågor kommer upp.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

Vi behöver titta på vad som kan göras inom ramen för KNUT och inom ramen för andra befintliga nätverk. Vad vill vi samverka kring, på vilket sätt ska vi göra det och inom vilken tidsram?

Naturvårdsverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

I vår instruktion står att "Naturvårdsverket har en central roll i miljöarbetet och ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken". Det står även att "Naturvårdsverket ska främja en hållbar utveckling med utgångspunkt i generationsmålet och miljö kvalitetsmålen". Som nationell myndighet samverkar vi bland annat med andra nationella myndigheter, länsstyrelserna och näringslivet samt till viss del kommuner. Naturvårdsverket ansvarar för att samordna uppföljningen av miljömålen och ansvarar dessutom för sju egna miljö kvalitetsmål.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdom/skola?

Vi jobbar inte specifikt mot barn/ungdom/skola, men indirekt genom bidrag till olika organisationer, till exempel Håll Sverige Rent. Vi är väldigt nöjda med resultatet av ett regeringsuppdrag om skolmaterial om miljömålen som vi genomförde under 2014. Framgångsfaktorer i det arbetet var att regeringen valde att peka på denna fråga och att både Naturvårdsverket och Skolverket deltog. Resultatet är olika lektionsupplägg samt en matris som pekar på deras kopplingar till läroplanen, även kommunikationen kring resultatet var genomtänkt. Materialet finns på miljomal.se/skola

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "kunskapslänk"?

Med materialet på miljomal.se. Genom att delta i träffar och hålla oss uppdaterade om projektet så kan vi ha den vetskapen med oss till andra sammanhang som dyker upp.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

Vi inväntar projektets nästa steg. Vi jobbar inte specifikt mot barn/ungdom/skola, men vill gärna hålla oss uppdaterade.

Skolverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Uppdraget att bidra till elevernas måluppfyllelse enligt styrdokumentet. Sektorsansvar uppfyllande av miljömål och miljö kvalitetsmål.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Indirekt genom exempelvis Utmärkelsen Skola för Hållbar Utveckling

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "Kunskapslänk"?

Svårt att svara på då det är en resursfråga. Inom ramen för NT-projektet kommer insatser att göras under 2016 avseende hållbar utveckling.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg

Trafikverket

1. Vilka delar av ert uppdrag kopplar till hållbar utveckling?

Hela vårt uppdrag syftar i grunden till hållbar utveckling. Vårt övergripande mål är att skapa ett långsiktigt hållbart och samhällsekonomiskt effektivt transportsystem för medborgare och näringsliv i hela landet.

Vi jobbar med både den ekonomiska, sociala och ekologiska dimensionen. Men fokus har varit på den ekonomiska och ekologiska dimensionen. Vi stärker nu upp den sociala sidan.

2. Hur jobbar ni idag mot barn/ungdomar/skola?

Vi jobbar vidare med att vidareutveckla metoder för ungas delaktighet i fysisk samhällsplanering - särskilt i vår egen Trafikverkets planering. Samtidigt ger detta även input till kommunernas planering. I år ska vi slutföra arbetet så att det kan implementeras i vår verksamhet under nästa år. Mycket gott samarbete med Boverket, Folkhälsomyndigheten, SKL samt Skolverket hos de personer som vi jobbar tillsammans med.

3. På vilket sätt skulle ni kunna bidra till en "kunskapslänk"?

Vi har en sida på webben om "barn och unga i samhällsplaneringen" som flera kommuner och nationella aktörer redan länkat till. Så att fortsätta från denna sida borde vara intressant.

4. Hur kommer vi vidare? Vad är nästa steg?

Träffen var tillräckligt intressant för att vi bör fortsätta vara aktiva. Vi borde kunna bidra med vår samhällsplaneringsexpertis men också våra olika få-med-barn i planeringen projekt. Tycker vi borde titta på och få bättre kunskap kring hur olika samhällsbyggnadstankar påverkar barn. Tänker på historiska paralleller där barn å ena sidan fick frihet från bilar i närområdet å andra sidan blev inlåst och omgärdad av bilder. Ser också att den sociala dimensionen av hållbarhet kräver mer insatser.

SMHI

SMHI är en expertmyndighet som utöver väder även arbetar med klimat, oceanografi och hydrologi och har ett nationellt klimatarbetsansvar, är även internationell representant i klimatsammanhang. Har en webbplats med mycket information rörande dessa områden inklusive en kunskapsbank med lättillgängliga artiklar. SMHI driver även tillsammans med 16 andra myndigheter klimatanpassningsportalen. Totalt finns ett stort utbud av information som med fördel kan användas i undervisning. SMHI har inte ett uttalat uppdrag att vända sig till skolan men ser ändå barn och unga som en viktig målgrupp och ser kunskapslänken som ett bra initiativ att utforska möjligheterna till ökat samarbete med andra aktörer inom området.